

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTÉM

Stretnutie vedenia Národnej banky Slovenska s predstaviteľmi bánk v Slovenskej republike

Bratislava 17. apríla 2019

Obsah

- 1. Trendy a riziká v slovenskom finančnom sektore**
- 2. Aktuálne zmeny v oblasti regulácie bánk**

1.

TRENDY A RIZIKÁ V SLOVENSKOM FINANČNOM SEKTORE

Agenda

- 1. Hlavné riziká**
- 2. Finančná pozícia, kapitálová primeranosť**
- 3. Stresové testovanie**
- 4. Proticyklický kapitálový vankúš**

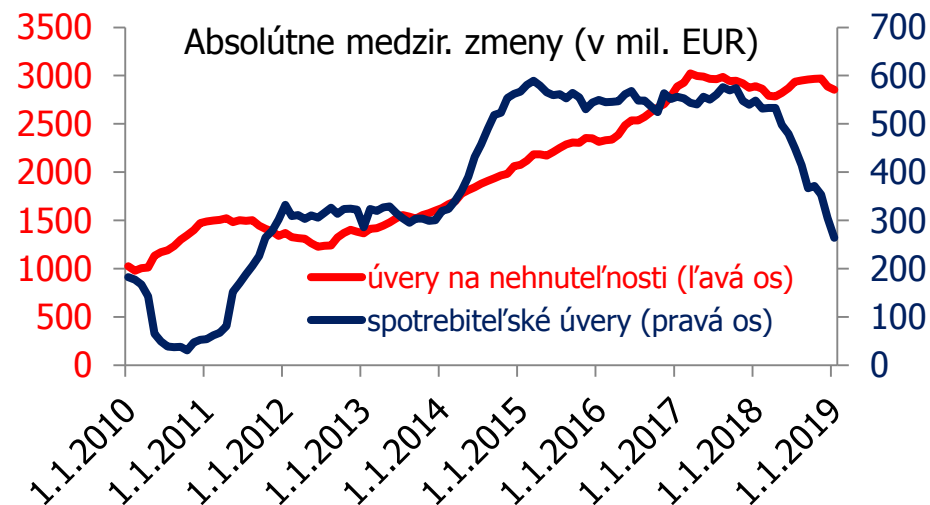
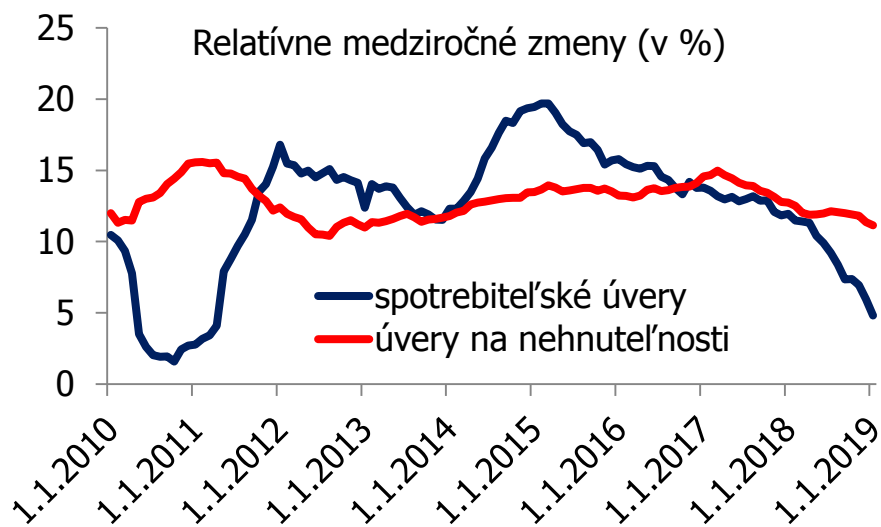

Rast retailových úverov medziročne mierne spomalil (z 11,7 % na 9,7 % vo

februári 2019 %)

- Úvery na bývanie:
 - Medziročné spomalenie z 12,8 % (december 2017) na 11 % (február 2019), dočasné zastavenie spomaľovania v druhom a treťom štvrtroku 2018 – vplyv implementácie opatrení NBS
 - Naďalej najrýchlejší rast v EÚ
 - Ďalší pokles sadzieb na tretiu najnižšiu úroveň v eurozóne
- Spotrebiteľské úvery
 - Výrazné spomalenie rastu približne na polovicu

Tempo rastu úverov retailu

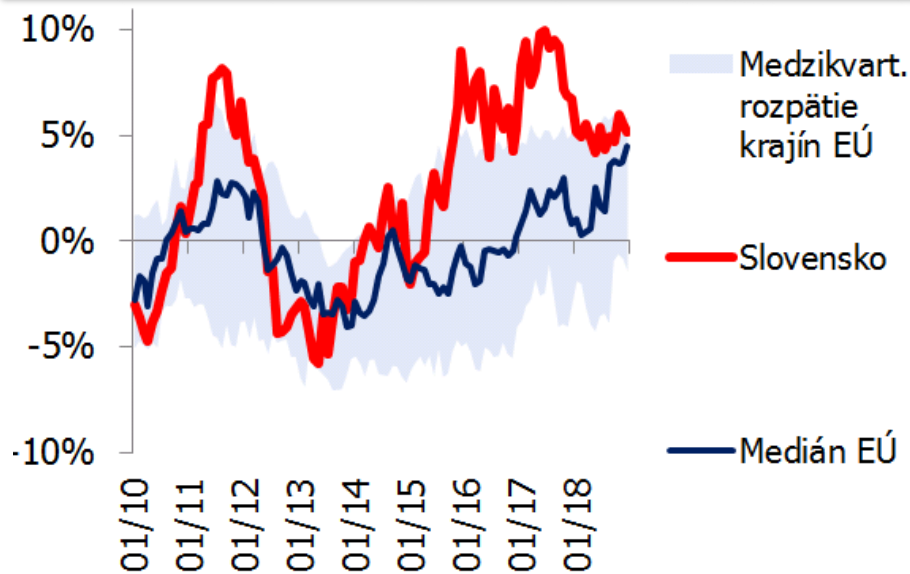
Rast úverov podnikom

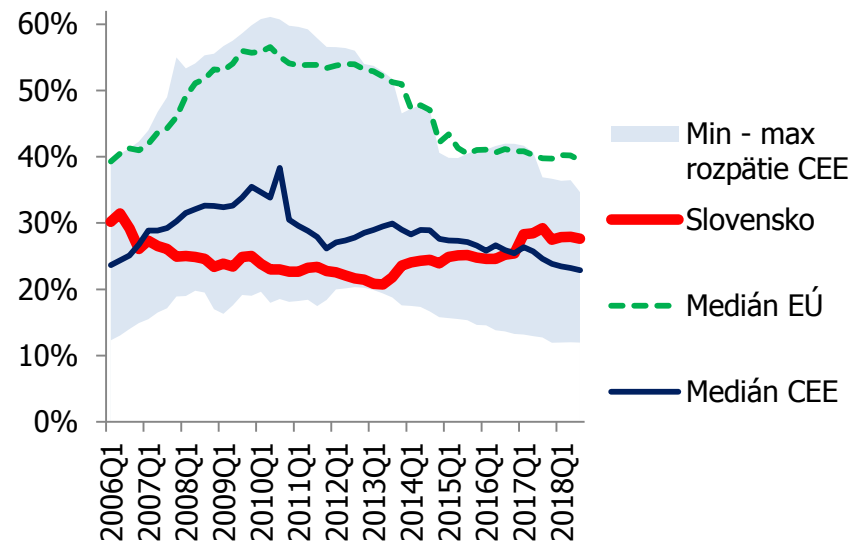
Stabilný rast úverov podnikom medzi 4 % a 6 % medziročne

- Rast vo väčšine ekonomických odvetví, v druhom polroku oživenie aj v sektore malých a stredných podnikov
- Hlavným faktorom bol silný dopyt, vďaka priaznivému ekonomickému vývoju a vo všeobecnosti nízkym úrokovým sadzbám
 - Úrokové sadzby na konci r. 2018 mierne vzrástli, prvýkrát od roku 2014, zostávajú blízko priemeru EÚ
- Zadlženosť podnikového sektora sa výraznejšie nemenila

Medziročný rast úverov podnikom v SK a EÚ

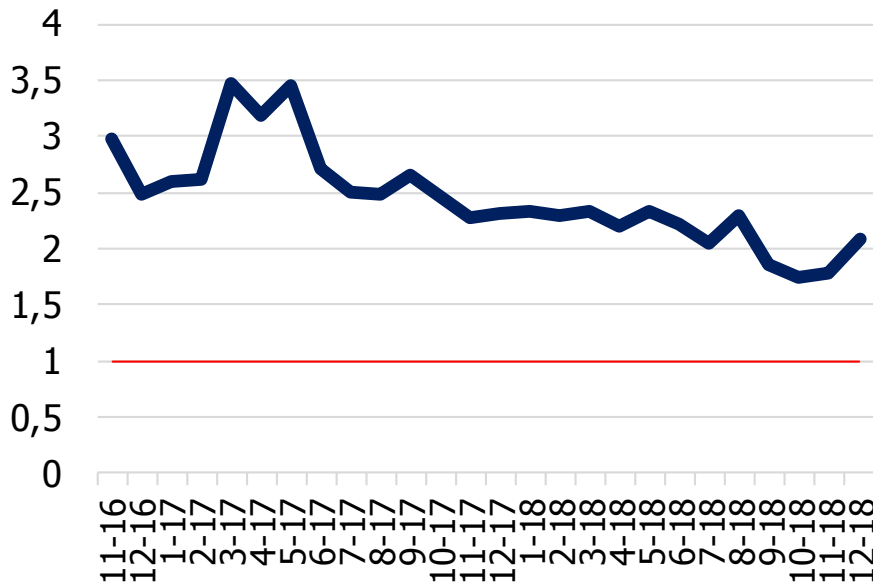
Zadlženosť podnikov (% HDP)

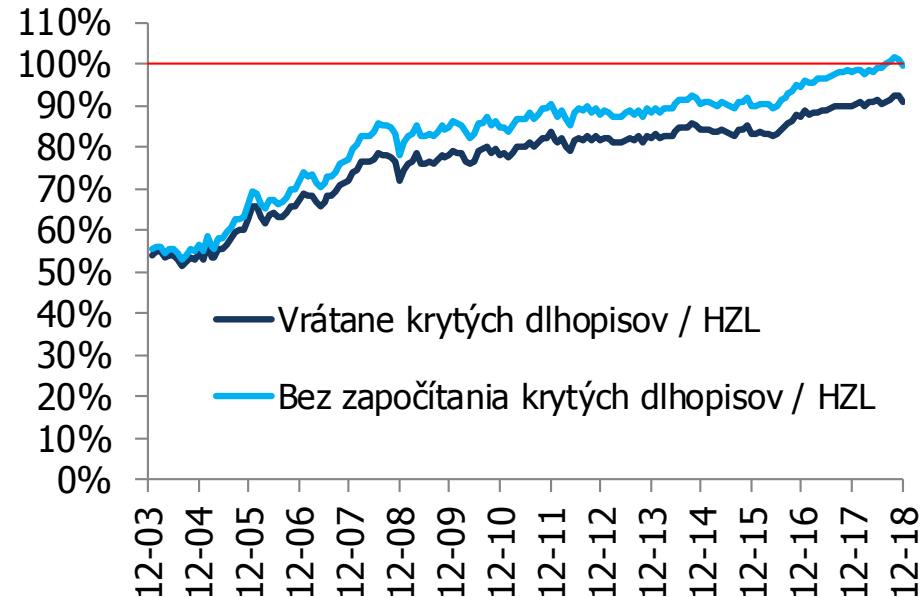

- Pozíciu likvidity slovenského bankového sektora negatívne ovplyvňuje silný rast úverov podmienený prostredím nízkych úrokových sadzieb - rast úverov prehlboval časový nesúlad aktív a pasív
- Ukazovateľ krytia likvidity zostal relatívne stabilný
- Vzhľadom na vyššiu dynamiku rastu úverov ako vkladov, pokračoval počas roka 2018 rast podielu úverov na vkladoch

Ukazovateľ krytia likvidity

Ukazovateľ úverov ku vkladom

Finančná pozícia a solventnosť

Ziskovosť bánk medziročne vzrástla o 7 %

- Pozitívny vplyv mierneho nárastu sadzieb na úvery podnikom
- Úroková marža v retaili naďalej klesala, banky to kompenzovali rýchlym rastom úverov
- Kladný vplyv mal aj ďalší pokles miery nákladov na kreditné riziko
- Rastie citlivosť bánk na opätovný nárast kreditného rizika
 - Ak by miera nákladov na kreditné riziko sa vrátila na úroveň z 2013-16, zisk by klesol takmer o tretinu, v niektorých stredne veľkých bankách dokonca ešte výrazne viac
 - Aktuálne nízka miera nákladov na kreditné riziko môže viesť k podhodnocovaniu budúceho nárastu kreditného rizika – príliš nízke úrokové marže

Kapitálová primeranosť poklesla z 18,6 % na 18,2 %

- Kapitálová primeranosť zostáva v rámci EÚ na úrovni dolného kvartilu
- Primeranosť CET 1 klesala v skupine veľkých bánk, rástla v skupine menších a stredne veľkých bánk
- Navýšenie kapitálu sa týkalo najmä bánk, ktoré vykazovali najnižšiu úroveň kapitálovej primeranosti
- Z dlhodobejšieho pohľadu IRB banky zároveň znižujú rizikové váhy na retailové expozície
 - Ak by rizikové váhy zostali rovnaké ako v r 2016, dnešná kap. primeranosť by bola o 0,8 p.b. nižšia

Makroresové testovanie

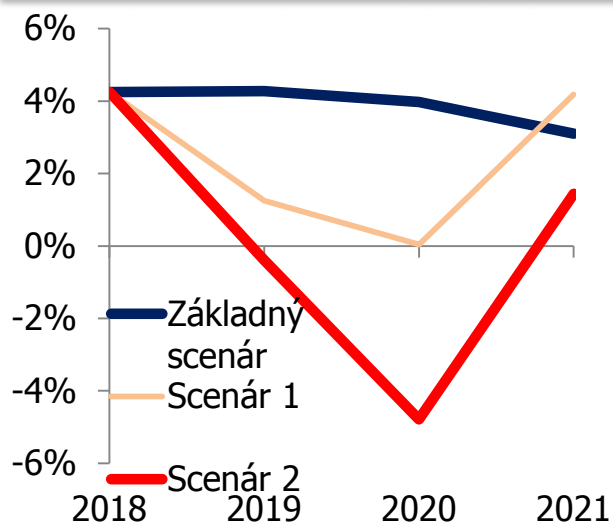
Scenáre (3-ročný horizont):

- Základný scenár: pokračovanie priaznivého vývoja (podľa strednodobej predikcie NBS Q4-2018)
- Stresové scenáre: zahraničný dopytový šok -> v scenári 2 pokles HDP o 5 % a nárast nezamestnanosti nad 11 %, pomerne výrazná nervozita na finančných trhoch

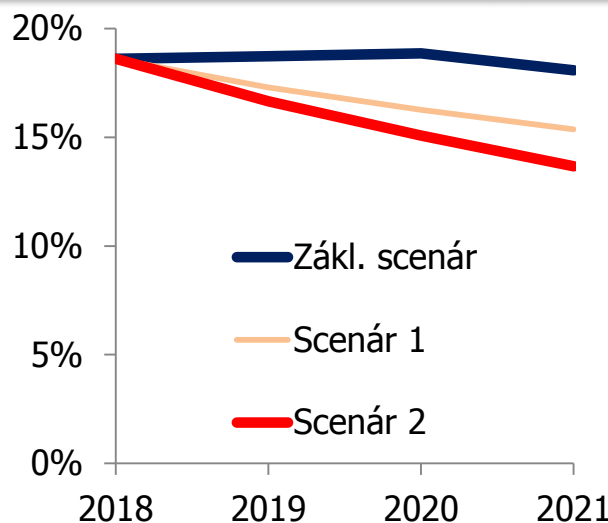
Výsledky

- Základný scenár: mierny pokles kapitálovej primeranosti, postupný mierny pokles ziskovosti
- Stresové scenáre: relatívne výrazný prepád ziskovosti aj pokles kapitálovej primeranosti (v scen. 2 o 5 p.b.)
- Hlavným faktorom sú straty z kreditného rizika, straty zo sektora domácností môžu prevýšiť straty z podnikov
- Scenár 2: dodatočná potreba doplnenia kapitálu na dosiahnutie 8% hranice 22 mil. €

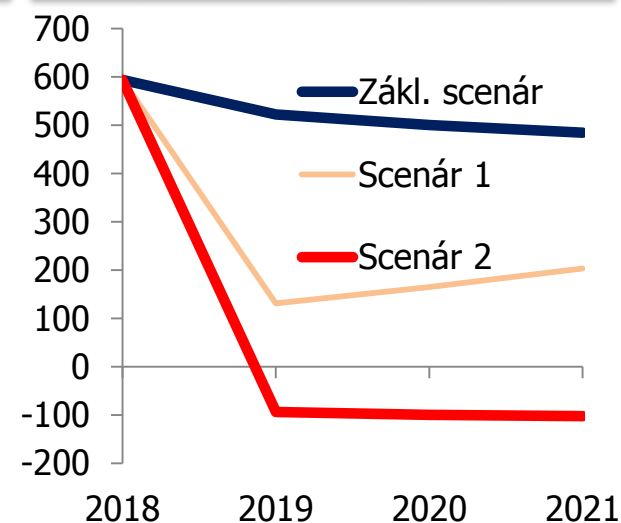
Scenáre (vývoj HDP)

Kapitálová primeranosť

Ziskovosť (mil. €)

Upravený Scenár 2

- Postupný pokles rastu úverov poskytnutých domácnostiam v priebehu roka 2019 na nulovú úroveň a následnú stagnáciu
- Postupný nárast podielu zlyhaných úverov na bývanie ku koncu roka 2021 na 11,5 %
- Zvýšené náklady na zlyhané úvery z 20 % objemu zlyhaných úverov na 40 %

Motivácia – štrukturálne zmeny

- Nižšie úrokové sadzby na úvery na bývanie a dlhšia maturita úverov dáva menší priestor na reštrukturalizáciu úverov
- Vyššia zadlženosť domácností poukazuje na vyššiu zraniteľnosť domácností
- Nižšia miera nezamestnanosti pri súčasnom prehrievaní ekonomiky môže viesť k vyššiemu nárastu nezamestnanosti v prípade negatívneho ekonomického vývoja

Výsledky

- Výrazný nárast straty v sektore; primeranosť vlastných zdrojov bankového sektora by klesla na 12,0 %
- Na dosiahnutie hranice primeranosti 8 % všetkými bankami potreba kapitálu 307 mil. €, na dosiahnutie hranice primeranosti 10,5 % všetkými bankami 524 mil. €
- Negatívny dopad najmä na stredné a malé banky

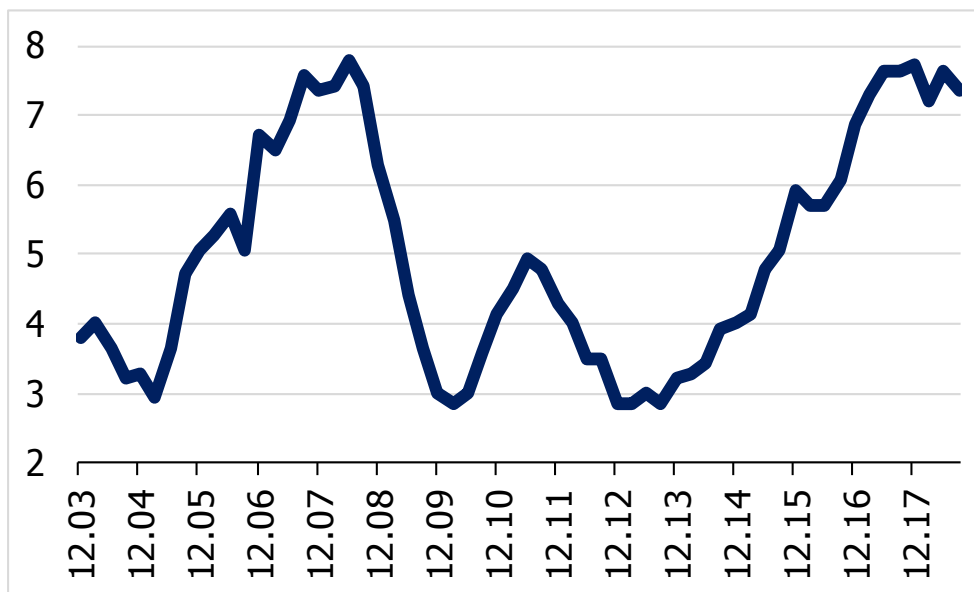
Proticyklický kapitálový vankúš

- Prítomnosť silnej expanzívnej fázy finančného cyklu, blízko svojho historického maxima
 - Zvyšuje sa význam kompozitného indikátora (proticyklický smerovník) v porovnaní s Credit-to-GDP gap
- Faktory prehľujúce tlaky na finančný cyklus: prehrievanie ekonomiky a vývoj na trhu s bývaním
- Výhľad rozhodnutia:
 - V apríli 2019 sa neočakáva zvýšenie vankúša
 - V ďalšom období bude dôležitý vývoj cyklických rizík v oblasti rastu úverov a makroekonomických nerovnováh, zohľadnené budú aj výsledky stresového testovania

Proticyklický smerovník

Referenčná hodnota vankúša k 30.9.2018: **2.25 %**

- Pokračuje kumulácia rizík cyklického charakteru vyplývajúcich z pokročilej expanzívnej fázy ekonomického a finančného cyklu
 - Napriek miernemu spomaleniu naďalej dvojciferný rast retailových úverov
 - Pokračujúci pokles úrokových marží v retailovom sektore, klesá aj miera výnosu z poplatkov
- Rastie riziko udržateľnosti obchodných modelov (najmä pri financovaní retailového sektora), doteraz banky udržiavali ziskovosť len vďaka neustálemu poklesu nákladov na kreditné riziko
- Zvyšuje sa citlivosť bánk na prípadného zhoršenie ekonomického vývoja, čo potvrdzujú aj výsledky makrostresového testovania
- Tlaky na podhodnocovanie rizika vzhľadom na aktuálne nízke miery zlyhania a náklady na kreditné riziko
- Riziká sa ešte výraznejšie prejavujú v skupine menej významných bánk
- Prehľbuje sa vystavenie bánk voči riziku likvidity

2.

AKTUÁLNE ZMENY V OBLASTI REGULÁCIE BÁNK

- 1. Inovačný hub**
- 2. RBUZ a Projekt AnaCredit**
- 3. Aktuálne zmeny v oblasti regulácie bánk**
- 4. Platobné služby (PSD2)**

Východiskový stav - FinTech

- Transformuje podnikanie tradičných subjektov finančného trhu – príležitosť na zvyšovanie efektivity, znižovanie nákladov
- Uľahčuje prístup spotrebiteľov k finančným službám - rozširovanie ponuky a možností prístupu k finančným službám cez alternatívnych poskytovateľov

Postoj NBS

- Uľahčiť implementáciu FinTech pri zachovaní stability finančného systému ako celku, bezpečného a zdravého fungovania finančného trhu v záujme udržiavania dôveryhodnosti finančného trhu, ochrany finančných spotrebiteľov
- Udržiavať kontakt s vývojom na trhu s cieľom prispieť k prispôsobovaniu regulácie aktuálnym trendom

Prístup NBS

- FinTech sekcia na webovom sídle NBS s opisom FinTech obchodných modelov a potenciálne aplikovateľnou reguláciou <https://www.nbs.sk/fintech>
- Kontaktný formulár – ponuka na dialóg s pripravenými záujemcami o FinTech (tradičné subjekty finančného trhu aj alternatívni poskytovatelia)
- Interná sieť expertov NBS na reguláciu, dohľad a licencovanie

Výzva: väčšina regulácie finančného trhu nie je aktualizovaná na FinTech

Priestor pre regulátora/dohľad:

- Ako interpretovať existujúcu reguláciu finančného trhu, ktorá sa potenciálne vzťahuje na FinTech?
- Aké sú očakávania dohľadu ohľadom implementácie FinTech?

Obchodné modely s využitím FinTech	Typické FinTech používané vo finančných službách
Alternatívne spôsoby platieb	„Smart contracts“
Crowdfunding	Biometrická autentifikácia
Automatizované poradenstvo (robo-advice)	„Big data“ a umelá inteligencia
Kryptoaktíva a Initial Coin Offerings (ICOs)	Blockchain
InsurTech poistenie	Mobilná peňaženka
Algoritmické obchodovanie	„Cloud computing“

RBUZ verzia 3 – hlavné míľniky

- 1. október 2018 – začiatok produkčnej prevádzky celého systému RBUZ R3
- október až december 2018 - paralelná prevádzka RBUZ R2 a RBUZ R3
- január až jún 2019 – predĺžená paralelná prevádzka RBUZ R2 a RBUZ R3 na žiadosť sektora
 - **RBUZ R3 je primárny systém, zasielanie do RBUZ R2 je na dobrovoľnej báze**
 - **výpisy a informácie sú poskytované z RBUZ R3**

✓ počty žiadostí alebo incidentov

- Q4 2018: 362
- Q1 2019: 178
 - riešené priebežne, vyriešených cca 97 %

✓ stav vykazovania k 26. 3. 2018 v porovnaní s RBUZ R2 (bez stav. sporiteľní)

2018/12		
Outstanding nominal amount RBUZ2/RBUZ3		
0-10%	79-99%	nad 100%
1	4	17

Hlavné nedostatky vykazovania

- **neaktualizované záznamy**
 - povinnosť aktualizácie záznamov uvedených v zozname neaktualizovaných záznamov
 - komplikácie pri vykazovaní údajov za ďalšie referenčné dátumy
- **dátová kvalita**
 - nesprávne vykazovanie percentuálnych hodnôt (1% sa má uvádzať ako 0,010000)
 - nesprávne vykazovanie atribútov v pôvodnej mene namiesto EUR
 - nesprávne použitie náhradných hodnôt pri dátumových atribútoch
 - potrebné vykonať opravu aj za minulé referenčné dátumy
- **centralizované riešenia vykazovania pre AnaCredit**
 - odlišné požiadavky centrálnych bánk v rôznych krajinách na reportovanie
 - odlišné nastavenia kontrol
- **aktualizácia atribútov zahraničných subjektov schválených pri registrácii**
 - zmena identifikátora (národný identifikátor a LEI)
 - pridanie identifikátora, ktorý patrí inému subjektu
 - zmena krajiny

Hlavné nedostatky v systéme RBUZ R3

- problematika zdrojových registrov
 - duplicity pre IČO (napriek snahe o riešenie s MV SR a MS SR); nekvalitné záznamy

Pripravované zmeny v najbližšom období

- riešenie duplicit pre IČO
 - zavedenie jednoznačného náhradného identifikátora IČO_NI na obdobie, kým nebude duplicita odstránená v zdrojovom registri
 - zostava problematických subjektov (zoznam duplicitných a blokových subjektov)
- dátová kvalita
 - implementácia validačných kontrol verzie 1.4
 - rozšírenie analýzy extrémnych hodnôt
- nové prenosové formáty
- integrácia Sociálnej poisťovne
 - odhadovaný termín implementácie do produkcie Q2/2019

Príprava návrhov zákonov

- **Zákon o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a pred financovaním terorizmu** - transpozícia 5. AMLD
 - **Z článku 32 5. AMLD vyplýva povinnosť pre členské štáty** zaviesť centralizované mechanizmy, ako sú napríklad **centrálne registre** alebo **centrálne elektronické systémy vyhľadávania údajov**. Uchovávané údaje majú byť dostupné pre žiadateľa okamžite. Žiadať údaje z centralizovaných mechanizmov by mala predovšetkým finančná spravodajská jednotka
- **Transpozícia 5. AMLD si vyžiada úpravu aj ďalších zákonov**
 - a) Zákon o bankách
 - b) Zákon o platobných službách
 - c) Ďalšie súvisiace zákony
- **Zákon o bankách** - príprava zmeny k § 92 ods. 7 register klientov „blacklisty“

- **Novela zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov** - obava, že sa naruší existujúci princíp záložného práva, teda (najmä ustanovenie § 15 ods. 1). Navrhované ustanovenia môžu vnieŕ do praxe viac pochybností a narušiť ešte viac už teraz nejednotný prístup
 - **K interpretácii ustanovenia § 15 ods. 1** - dôležité je, ako ho bude vnímať súdna prax: k tomu sa nie je možné vyjadriť (ako sme uviedli vyššie, už teraz je však možné, aby vlastníci bytov a nebytových priestorov boli zapísaní ako prví v poradí na liste vlastníctva)
 - **Novela zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov bola schválená** ako zákon č. 63/2019 Z. z. s účinnosťou od 1. apríla 2019

- **Udeľovanie výnimiek podľa vykonávacieho nariadenia a usmernenia EBA/GL/2018/07**
- **Vykonávacie nariadenie** ustanovuje požiadavky pre poskytovateľov platobných služieb (poskytovatelia platobných iniciačných služieb, poskytovatelia služieb informovania o platobnom účte a poskytovatelia služieb vydávajúci platobné nástroje viazané na kartu tzv. tretie strany) pri:
 - a) uplatňovaní postupu silnej autentifikácie
 - b) poskytnutí výnimky z uplatňovania bezpečnostných požiadaviek zo silnej autentifikácie
 - c) zavedení spoločných a bezpečne otvorených komunikačných noriem (medzi poskytovateľmi platobných služieb spravujúcimi účty, tretími stranami a poskytovateľmi kartových služieb)

Vyhradené rozhranie musí okrem splnenia požiadaviek na jeho zavedenie zaviesť aj mechanizmus pre prípad nepredvídaných udalostí (tzv. „záložné riešenie“ alebo „fallback solution“).

- **Metodické usmernenie** č. 2/2019, ktorým sa preberajú Usmernenia EBA/GL/2018/07 k podmienkam využívania výnimky z uplatňovania mechanizmu pre prípad nepredvídaných udalostí podľa článku 33 ods. 6 vykonávacieho nariadenia

Národná užívateľská skupina pre platobné služby a systémy pre SR

- **BR NBS 2. apríla 2019 schválila** založenie Národnej užívateľskej skupiny pre platobné služby a systémy pre SR
- **Cieľom NSG Pay-SK** je vytvorenie jednotnej komunikačnej platformy medzi finančným trhom a NBS v oblasti platobného styku (je potreba zdieľania dôležitých informácií v oblasti platieb v Európe, vrátane informácií z ECB pre túto oblasť)
- **Navrhuje sa, aby užívateľská skupina pozostávala zo zástupcov:** NBS, poskytovateľov platobných služieb (bánk), SBA, MF SR, Štátnej pokladnice, SIA Slovakia s. r. o. (ide o prevádzkovateľa platobného systému)

Ďakujeme za pozornost'